

Wstęp do historii sztuki

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Historia sztuki Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Nauk o Sztuce Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 21HSZS.13K.15203.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Koordynator zajęć	Stanisław Czekalski	
Prowadzący zajęcia	Stanisław Czekalski, Mariusz Bryl	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Zaliczenie z oceną • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 8
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 6

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	uzyskanie podstawowej wiedzy o stosowanych w historii sztuki metodach analizy dzieł na tle tradycji intelektualnej i metodologicznej dyscypliny

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna tradycję intelektualną i metodyczną historii sztuki jako dyscypliny naukowej	HSZ_K1_W01, HSZ_K1_W02, HSZ_K1_W04, HSZ_K1_W05, HSZ_K1_W08, HSZ_K1_W10	Egzamin ustny, Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa)
W2	zna podstawowe dla historii sztuki metody analizy, interpretacji i historycznego wyjaśniania dzieł artystycznych	HSZ_K1_W01, HSZ_K1_W02, HSZ_K1_W04, HSZ_K1_W05, HSZ_K1_W08, HSZ_K1_W15	Egzamin ustny, Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa)
Umiejętności - Student/ka:			
U1	umie operować podstawową wiedzą o stosowanych w historii sztuki metodach analizy dzieł wizualnych, związanych z perspektywą stylistyczną, ikonologiczną, hermeneutyczną, estetyczno-recepcyjną, funkcjonalno-kontekstową, semiologiczną	HSZ_K1_U01, HSZ_K1_U02, HSZ_K1_U04, HSZ_K1_U05	Egzamin ustny, Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa)
U2	umie rozpoznawać i stosować metody analizy dzieł sztuki, oceniać ich użyteczność w praktyce analitycznej	HSZ_K1_U01, HSZ_K1_U02, HSZ_K1_U04	Egzamin ustny, Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa)
U3	umie w stopniu podstawowym rozwijać swój fachowy warsztat umożliwiający konkretne i precyzyjne określanie znaczących cech struktury dzieła sztuki	HSZ_K1_U01, HSZ_K1_U02, HSZ_K1_U04, HSZ_K1_U06	Egzamin ustny, Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa)
U4	umie orientować się co do miejsca historii sztuki, jej teoretycznych i metodologicznych założeń w kontekście innych nauk humanistycznych	HSZ_K1_U04, HSZ_K1_U05	Egzamin ustny, Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa)

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Wykład przekazuje i porządkuje podstawową wiedzę o stosowanych w historii sztuki metodach analizy dzieł wizualnych, związanych z perspektywą stylistyczną, ikonologiczną, hermeneutyczną, estetyczno-recepcyjną, funkcjonalno-kontekstową.	W1, W2, U1, U2	Wykład, Ćwiczenia
2.	Rudymenty współczesnego warsztatu analitycznego dyscypliny prezentowane są na tle jej tradycji intelektualnej i metodologicznej, sięgającej podstaw koncepcji przedstawiania, sposobu znaczenia i rozumienia przedstawień obrazowych.	W1, W2, U1	Wykład, Ćwiczenia
3.	Najważniejsze metody analizy dzieł omawiane są w związku z inspiracjami czerpanymi przez historię sztuki z innych obszarów wiedzy, takich jak filozofia, psychologia, nauka o literaturze.	W1, U4	Wykład, Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
4.	Omówienie użytecznych metod analizy na konkretnych przykładach wykształca umiejętność ich samodzielnego stosowania.	W2, U2, U3	Wykład, Ćwiczenia
5.	Wykład buduje świadomość teoretyczną i metodologiczną dotyczącą historii sztuki jako nauki humanistycznej.	W1, U4	Wykład
6.	Wykład buduje fachowy warsztat umożliwiający konkretne i precyzyjne określanie znaczących cech struktury dzieł wizualnych, odczytywanie ich znaczeń oraz zobiektywizowaną ocenę ich jakości artystycznej.	W2, U1, U2, U3	Wykład
7.	Ćwiczenia pomagają uchwycić język naukowy historii sztuki w kontekście historii dyskursu nauk humanistycznych.	W1, U4	Ćwiczenia
8.	Ćwiczenia służą poznaniu i przyswojeniu pisarstwa naukowego wybitnych przedstawicieli historii sztuki.	W1, W2, U2	Ćwiczenia
9.	Ćwiczenia rozwijają technikę lektury, analizy i przyswajania treści tekstów naukowych.	U1, U2	Ćwiczenia
10.	Ćwiczenia wykształcają technikę referowania treści tekstów naukowych.	U1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Semestr 1

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy, Metoda analizy przypadków
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Zaliczenie ćwiczeń lekturowych w ramach modułu
Ćwiczenia	- regularne i aktywne uczestnictwo w zajęciach (dopuszczalne są dwie nieobecności w semestrze, niezależnie od ich przyczyny; usprawiedliwienie absencji ponad ten limit możliwe jest wyłącznie w szczególnych przypadkach, pod warunkiem uprzedniego porozumienia z prowadzącym); - opanowanie lektur wyznaczonych na kolejne zajęcia; - zadowalające opracowanie i zreferowanie na zajęciach przydzielonych tekstów;

Semestr 2

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy, Metoda analizy przypadków

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Pozytywna ocena z egzaminu

Literatura

Obowiązkowa

1. H. Wölfflin, Podstawowe pojęcia historii sztuki. Problem rozwoju stylu w sztuce nowożytnej, Wrocław 1962
2. E. H. Gombrich, Sztuka i złudzenie. O psychologii przedstawiania obrazowego, Warszawa 1981
3. E. Panofsky, Ikonografia i ikonologia, w: tegoż, Studia z historii sztuki, Warszawa 1971
4. S. Pazura, Struktura i sacrum. Estetyka sztuk plastycznych Hansa Sedlmayra, w: Sztuka i społeczeństwo, t. 1: Ocalenie przez sztukę, red. A. Kuczyńska, Warszawa 1973
5. M. Bryl, Płaszczyzna, ogląd, absolut. Inspiracje hermeneutyczne we współczesnej historii sztuki, „Artium Quaestiones” VI, 1993
6. R. Arnheim, Sztuka i percepcja wzrokowa. Psychologia twórczego oka, Warszawa 1978
7. M. Imdahl, Składnia i semantyka obrazu. O „Karcie Setnika” z Kodeksu Egberta, „Quart”, 2010, nr 2
8. M. Imdahl, Giotto. Z zagadnień ikonicznej struktury sensu, „Artium Quaestiones” IV, 1990 (przedruk w: Perspektywy współczesnej historii sztuki. Antologia przekładów „Artium Quaestiones”, Poznań 2009)
9. M. Bryl, Obraz i widz. O nowej książce Wolfganga Kempa, „Artium Quaestiones” IV, 1990
10. W. Kemp, Dzieło sztuki i widz: metoda estetyczno-recepcyjna, w: Perspektywy współczesnej historii sztuki...
11. U. Eco, Pejzaż semiotyczny, Warszawa 1972 (lub odpowiednie fragmenty książki Nieobecna struktura, Warszawa 1996)
12. R. Barthes, Podstawy semiologii, Kraków 2009
13. Z. Ważbiński, Wstęp, [w:] Vasari i nowożytna historiografia sztuki, Wrocław 1975 s. 9-95
14. G. Vasari, Żywot Giotta, malarza, rzeźbiarza i architekta florenckiego, w: tenże, Żywoty najślawniejszych malarzy, rzeźbiarzy i architektów, Warszawa-Kraków 1985
15. J. J. Winckelmann, Myśli o naśladowaniu greckich rzeźb i malowideł, w: Teoretycy, artyści i krytycy o sztuce, 1700-1870, red. E. Grabska i M. Poprzęcka, Warszawa 1974
16. J. J. Winckelmann, Opis Torsa w rzymskim Belwederze, tamże
17. J. Burckhardt, Kultura Odrodzenia we Włoszech, Warszawa 1961 (1968, 1991)
18. E. H. Gombrich, W poszukiwaniu historii kultury, w: Pojęcia, problemy, metody współczesnej nauki o sztuce, Warszawa 1976
19. K. Piwocki, Pierwsza nowoczesna historia sztuki. Poglądy Aloisa Riegla, Warszawa 1970; s. 37-95
20. L. Kalinowski, Max Dvořák i jego metoda badań nad sztuką, Warszawa 1974
21. L. Kalinowski, Max Dvořák i jego teoria dziejów sztuki, Warszawa 1974
22. Aby Warburg, Mnemosyne. Wprowadzenie do Atlasu Pamięci, „Stan Rzeczy”, 2015, (nr 8), s. 35-51
23. Aby Warburg, „Śniadanie na trawie” Maneta. Wzrotwórcza funkcja pogańskich bóstw elementarnych dla nowoczesnego odczucia natury, „Konteksty”, 2011, nr 2-3, s. 110-119
24. Aby Warburg, Sztuka Italii i astrologia międzynarodowa w Palazzo Schifanoia w Ferrarze, w: tenże, Narodziny Wenus i inne szkice renesansowe, Gdańsk 2010
25. Aby Warburg, Narodziny Wenus i inne szkice renesansowe, Gdańsk 2010 (jeden tekst do wyboru)
26. Jan Białostocki, Posłanie Aby Warburga: historia sztuki czy historia kultury?, w: tegoż, Refleksje i syntezy ze świata sztuki, cykl drugi, Warszawa 1987
27. N. Bryson, Dyskurs, figura, „Artium Quaestiones” XIX, Poznań 2008, s. 299-333 (przedruk w: Perspektywy współczesnej historii sztuki...)
28. M. Baxandall, Prawda a inne kultury. „Chrzest Chrystusa” Pierra della Francesca, „Artium Quaestiones” V, Poznań 1991, s. 109-144 (przedruk w: Perspektywy współczesnej historii sztuki...)
29. L. Nochlin, Dlaczego nie było wielkich artystek?, „Ośka” nr 3, 1999
30. A. Jakubowska, „I po co ten feminizm?” O feministycznej historii sztuki, „Biuletyn Historii Sztuki” 1999, nr 3-4, s. 293-304
31. M. Bryl, Suwerenność dyscypliny. Polemiczna historia historii sztuki od 1970 roku, Poznań 2008, s. 623-637

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Semestr 1

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Ćwiczenia	30
Czytanie wskazanej literatury	120
Przygotowanie do egzaminu	60
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 240
Liczba punktów ECTS	ECTS 8

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Semestr 2

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Czytanie wskazanej literatury	100
Przygotowanie do egzaminu	50
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 180
Liczba punktów ECTS	ECTS 6

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
HSZ_K1_U01	Absolwent/ka potrafi w stopniu zaawansowanym rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury artystycznej oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, a także miejsca w procesie historyczno-kulturowym
HSZ_K1_U02	Absolwent/ka potrafi w stopniu zaawansowanym posługiwać się kluczowymi ujęciami teoretycznymi i metodami badawczymi oraz wykorzystywać je do analizowania zjawisk artystycznych w celu uzasadniania postawionych hipotez
HSZ_K1_U04	Absolwent/ka potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie i w piśmie na tematy dotyczące wybranych zagadnień historyczno-artystycznych, z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku historii sztuki, jak i dyscyplin pokrewnych
HSZ_K1_U05	Absolwent/ka potrafi posługiwać się językiem specjalistycznym historii sztuki w sposób precyzyjny i komunikatywny zarówno z historykami sztuki, jak i odbiorcami spoza grona specjalistów
HSZ_K1_U06	Absolwent/ka potrafi prezentować własne analizy i interpretacje dzieła artystycznego, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych i poglądów różnych autorów
HSZ_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce historii sztuki w systemie nauk oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi, w szczególności z humanistyką
HSZ_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym przedmiotową, metodologiczną oraz terminologiczną specyfikę historii sztuki
HSZ_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym tradycyjne i współczesne nurty historii sztuki wraz ze specyficznymi dla nich uwarunkowaniami historycznymi i kulturowymi
HSZ_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie metodykę, w tym metody, narzędzia, normy oraz procedury stosowane w różnych obszarach badań historyczno-artystycznych
HSZ_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym tendencje w rozwoju historii sztuki, w tym orientację w piśmiennictwie specjalistycznym z tego zakresu
HSZ_K1_W10	Absolwent/ka zna i rozumie zasady pisania prac i budowania wypowiedzi naukowych
HSZ_K1_W15	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce i znaczenie filozofii w relacji do historii sztuki oraz jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną w refleksji historyczno-artystycznej